

Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimus, suunnitelma palvelujen järjestämiseksi sekä toimitilailmoitus

Kunnanhallitus 09.10.2023 § 246
654/14.07.01.00/2023

Vastuu työnhakijoille ja yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista työvoimapalveluista siirtyy kuntien vastuulle 1.1.2025. Työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostavat kunnille uuden valtionosuustehtävän. Uudistuksen tavoitteena on nivoa työvoimapalvelut osaksi kunnan elinvoimatyötä sekä tuottaa tehokkaampia ja saavutettavampia palveluita.

Kunta voi järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000. Muutoin kuntien tulee muodostaa palveluiden järjestämiseksi työllisyysalue, jonka työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Lisäksi alueen tulisi olla maantieteellisesti yhtenäinen ja työmarkkinoiden kannalta toimiva. Työllisyysalueen kuntien yhteistoiminnassa on kysymys kuntien lakisääteisestä yhteistoiminnasta. Työllisyysalueen kuntien tulee siirtää järjestämisvastuu kuntalain 8 §:n mukaan joko vastuukunnalle tai kuntayhtymälle. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia kuntalain 51§:ssä tarkoitetulla tavalla tehtävän antamisesta vastuukunnan hoidettavaksi. Kuntalain 8 §:n mukaan kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia keskenään tehtävän hoitamisesta aiheutuvien kustannusten jaosta. Kuntien on toimitettava yhteistyötä koskevat sopimukset työ- ja elinkeinoministeriöön 31.10.2023 mennessä.

Neuvotteluiden tuloksena Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluvat seuraavat 15 kuntaa:

Tampere, Lempäälä, Kangasala, Nokia, Pirkkala, Ylöjärvi, Orivesi, Vesilahti, Pälkäne, Akaa, Urjala, Virrat, Ruovesi, Juupajoki ja Kuhmoinen.

Yhteistoiminnan muodoksi on valittu vastuukuntamalli, jolloin kuntien on tehtävä sopimus yhteisestä toimielimestä. Liitteenä esitettävällä sopimuksella osapuolet sopivat yhteisestä toimielimestä TE- tehtävien hoitamiseen. Sopimus on kuntalain 52 §:n mukainen sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä ja se koskee työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) säädettyjen työvoimapalveluiden järjestämisvastuuta. Lisäksi toimielin järjestää sopijakuntien osalta kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) nojalla kunnille annettavat tietyt tehtävät, joissa on vahva liityntä TE-palveluiden järjestämiseen. Kotoutumislain nojalla hoidettavat tehtävät koskevat velvoitteita, jotka tulevat kunnille työikäisten, mutta työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden osalta. Sopimuksella osapuolet muodostavat työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen (työllisyysalue). Sopimuksen mukaisia tehtäviä hoitaessaan Tampereen kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena vastuukuntana.

Kuntalain mukaisena yhteisenä toimielimenä toimii Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunta. Elinvoima- ja osaamislautakunnan kokoonpanoon (11 jäsentä) lisätään muiden sopijakuntien valitsemat kahdeksan (8) jäsentä ja jokaiselle henkilökohtainen varajäsen. Muiden sopijakuntien valitsemat jäsenet osallistuvat yhteistoiminta-alueetta koskevaan päätöksentekoon lautakunnassa. Tampereen kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Otto-oikeutta rajoitetaan siten, ettei Tampereen kaupunginhallituksella olisi otto-oikeutta lautakunnan viranomaistehtävien osalta tehtäviin päätöksiin.

Sopijakuntiin palvelussuhteessa oleva työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja sen nojalla annettujen lakien mukaisia tehtäviä hoitanut henkilöstö siirtyy 1.1.2025 lukien Tampereen kaupungin palvelukseen. Henkilöstö siirtyy työsopimuslain ja kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain liikkeenluovutusta koskevien määräysten mukaisesti.

Työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisen yhteydessä kuntien järjestämisvastuulle siirrettäviä tehtäviä hoitava henkilöstö siirtyy työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja kehittämis- ja hallintokeskuksesta Tampereen kaupungin palvelukseen.

Työllisyysalueen talous on osa Tampereen kaupungin talousarviota, taloussuunnittelua ja kirjanpitoa. Työllisyysalueen toiminnasta muodostetaan kirjanpidollinen taseyksikkö, jolla yhteistoiminta-alueen piiriin kuuluvan toiminnan talous eriytetään kirjanpidossa. Taseyksikölle kohdistetaan työllisyysalueen välittömät ja välilliset kustannukset. Elinvoima- ja osaamislautakunnan on tehtävä Tampereen kaupunginvaltuustolle esitys seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien vuosien taloussuunnitelmaksi.

Taseyksikön toteutuneet nettokustannukset jaetaan sopijakuntien kesken. Kunnat maksavat osuutensa nettokustannuksista kuntakohtaisina maksuosuuksina. Kunnilta perittäviin maksuosuuksiin sisältyvät mahdollisista investoinneista aiheutuvat poistot ja arvonalentumiset sekä rahoituskulut.

Tilikauden kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten perusteella. Toteutuneista kustannuksista 50 % kohdennetaan sopijakuntien 18-64-vuotiaiden suhteellisten osuuksien perusteella ja 50 % sopijakuntien työttömien (laaja käsite) määrän suhteellisten osuuksien perusteella. Sopijakuntien 18-64-vuotiaiden sekä työttömien suhteelliset osuudet määräytyvät yhteistoimintasopimuksen piiriin kuuluvien kuntien yhteenlasketusta kokonaismäärästä.

Mainitusta jakoperusteesta voidaan poiketa niiden kustannusten osalta, jotka on mahdollista laskuttaa kuntakohtaisiin toteutuneisiin kustannuksiin perustuen, esimerkiksi tuotteistuksen avulla. Mahdollinen poikkeaminen yllä mainitusta jakoperusteesta käsitellään lautakunnassa osana vuosittaista talousarvioprosessia. Yhteistoimintasopimus sisältää kriteerit, joiden perusteella tällaiseen laskutukseen voitaisiin ryhtyä. Vastuukunta laskuttaa muiden sopijakuntien maksuosuudet talousarvioon perustuvan arvion mukaisesti kuukausittain. Talousarviovuotta seuraavan vuoden alussa maksuosuudet tasataan vastaamaan toteutuneita edellisen vuoden toteutuneita kustannuksia.

Toimielin aloittaa toimintansa 1.8.2024 Tampereen kaupungin hallintosäännön 17 §:n mukaisella toimivallalla.

Valkeakosken kaupungin kanssa on käyty neuvotteluita Valkeakosken liittymisestä yhteistoiminta-alueeseen. Aikataulun johdosta yhteistoimintasopimuksesta tulee päättää siten, että mahdollistetaan Valkeakosken liittyminen ja, että sopimukseen voidaan tehdä päätöksen jälkeen Valkeakosken kaupungin liittymistä koskevat kirjaukset. Yhteistoimintasopimuksen kohtaan 1. osapuolet lisättäisiin Valkeakosken kaupungin nimi. Lisäksi kohta 3. yhteinen toimielin ja sen kokoonpano

muutettaisiin siten, että toimielimeen valittaisiin Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan 11 jäsenen lisäksi yhdeksän sopijakuntien valitsemaa jäsentä. Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti ja Ylöjärvi valitsisivat yhteensä kuusi jäsentä ja Akaa, Juupajoki, Kuhmoinen, Pälkäne, Ruovesi, Urjala, Valkeakoski ja Virrat valitsisivat yhteensä kolme jäsentä.

Järjestämissuunnitelma

Järjestämissuunnitelma on laadittu Tampereen seudun kuntien muodostamalle työllisyysalueelle tuotannon, toiminnan organisoimien ja asiakaspalvelun sekä sen tukipalvelujen toimeenpanon lähtökohdiksi työllisyysaluetta perustettaessa. Järjestämissuunnitelma toimii linjaavana tukena työllisyysalueen tuotannon ja tukipalvelujen valmistelijoille.

Järjestämissuunnitelma täyttää lain (380/2023) ja työ- ja elinkeinoministeriön ohjeen edellyttämät asiat, joista perustettavan työllisyysalueen on toimitettava järjestämissuunnitelma työ- ja elinkeinoministeriöön lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Järjestämissuunnitelman lähtökohtana on toiminut Pirkanmaan TE-palvelustrategia sekä yhteistoiminta-alueen kuntien hallitusten kesäelokuussa hyväksymät TE-palvelujen järjestämisen ja tuottamisen periaatteet. Vuoden 2024 aikana työllisyysalueelle valmistellaan työllisyysstrategia, jossa asetetaan tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet työllisyyden edistämiseksi tuleville vuosille. Työllisyysstrategia laaditaan alueen toimijoiden laajalla yhteistyöllä.

TE-palvelujen järjestämisvastuun siirtymisen myötä Tampereen kaupungin toimintamenot ja valtionosuudet tulevat kasvamaan merkittävästi. Palvelujen siirtyminen ei kuitenkaan lähtökohtaisesti aiheuttaisi vuosikatteen tasolla tarvetta merkittäville muutoksille nykyiseen (valtio ja kunnat) kokonaisrahoitukseen nähden. Kattavien lähipalveluiden turvaaminen edellyttää valtionosuusrahoituksen lisäksi kuntien rahoitusta. Alueen kunnat eivät olisi panostamassa palveluihin enempää kuin tällä hetkellä, paitsi tulevan uuden valtionosuusrahoituksen verran.

Mikäli Valkeakoski liittyisi yhteistoiminta-alueeseen tehtäisiin järjestämissuunnitelmaan sellaiset tekniset muutokset, jotka johtuvat Valkeakosken kaupungin liittymisestä. Asiallisesti muita kuntia koskevia muutoksia ei tehtäisi.

Tilat

Valtiolta siirtyvät tilat on kartoitettu yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa. Työllisyysalue vastaanottaa valtiolta kaikki siirtymähetkellä 1.1.2025 voimassa olevat Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien alueella olevat valtion tekemät TE-toimintaan liittyvät vuokrasopimukset. Valtiolta vastaanotettavat edellä mainitut vuokrasopimukset ovat solmittu lyhyillä irtisanomisajoilla. Työllisyysalueen tilaratkaisut suunnitellaan osana Työsi-projektia palvelujen suunnitteluratkaisujen perusteella. Tässä yhteydessä tarkentuu toimipisteiden määrä ja sijoittuminen työllisyysalueella.

Uudistuksen valmistelu ja toimeenpano

TE-uudistuksen ja työllisyysalueen valmistelu on projektoitu Tampereen kaupungille Työllisyyspalvelujen siirto ja organisointi (Työsi) -projektiksi. TE-palvelujen uudistusta valmisteleavan projektin keskeinen tavoite on palvelujen ja tehtävien sujuva ja hallittu siirto valtiolta työllisyysalueelle vuoden 2025 alussa. Projekti sisältää pääprojektin sekä TE-palvelujen ja niihin liittyvien tukipalvelujen siirtymistä ja organisoitumista valmistelevat

14 osaprojektia. Projektin ohjausryhmänä toimii Tampereen kaupungin konsernihallinnon johtoryhmä.

Pidemmän tähtäimen kehittämistyö käynnistyy siirtymäajan jälkeen vuonna 2025 palvelustrategian mukaisesti. Työllisyysalueen strategian laadinta käynnistyy vuonna 2024. Uudistuksessa on tärkeää turvata jatkuvuus asiakaspalvelussa niin kuntakokeilukunnissa kuin TE-toimistossa ja tukea henkilöstön työhyvinvointia muutoksessa.

Lain nojalla ilmoitus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriöön edellä mainitusti 31.10.2023, joten päätös tulee laittaa täytäntöön tältä osin heti muutoksenhausta huolimatta.

Asian käsittelemiseksi yhteistoimintalain mukaisesti kesäkuussa on käynnistetty yhteistoimintaneuvottelut ja niitä on jatkettu ns. jatkuvan neuvottelun periaattella. Yhteistoimintaneuvottelussa 15.9.2023 käsiteltiin ja hyväksyttiin yksimielisesti päätöksenteon kohteena olevat asiakirjat. Edelleen neuvotteluosapuolet hyväksyivät henkilöstön siirron periaatteet neuvotteluissa ja yhteistoimintasopimuksessa käsitellyn mukaisesti.

Liitteet

Liite 1 Sopimus yhteisestä toimielimestä julkisten työvoimapalvelujen viranomaistehtävien hoitamisessa

Liite 2 Tampereen seudun työllisyysalueen suunnitelma palvelujen järjestämiseksi

Liite 3 Ilmoitus koskien työllisyysalueen käyttöön otettavia toimitiloja

Lempäälän kunnan elinvoimajaosto käsitteli asiaa 21.9.2023 kokouksessaan ja antoi asiassa seuraavia huomioita:

”Elinvoimajaosto kävi keskustelun ja totesi seuraavaa:

- tieto (arvio) kuntakohtaisista vuosittaisista kustannuksista tulisi olla riittävällä tarkkuudella tiedossa asiasta päätettäessä
- kasvokkain paikkakunnalla toteutettavat lähipalvelut ovat ensiarvoisen tärkeitä sekä työnhakija-asiakkaille että yritys- ja työnantaja-asiakkaille
- se, mikä tulee olemaan kuntakohtainen lähipalveluiden henkilöstömäärä, tulisi olla riittävällä tarkkuudella tiedossa asiasta päätettäessä
- yhteistyön nykytila Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa herättää huolta, koska monen työllisyyspalveluiden asiakkaan tilanne edellyttäisi nykyistä vaikuttavampaa yhteistyötä
- resurssien kohdentaminen asiakastyöhön on välttämätöntä ja hallinto tukipalveluineen tulee järjestää mahdollisimman kevyenä ja selkeänä, henkilöstön työaikaa ei saa mennä monimutkaisiin hallinnollisiin prosesseihin ja niiden yhteensovittamiseen
- päällekkäistä toimintaa kuntien omien elinkeinopalveluiden ja -yhtiöiden kanssa tulee välttää
- kuntien itsehallinto ei saa kaventua ja sopimuksesta irtautumisenkin tulee olla mahdollista
- edunvalvonta ja yhteydet työllisyysalueen muihin kuntiin ja kuntapäätäjiin ovat jatkossa entistä tärkeämpiä
- säännöllinen tiedonsaanti on varmistettava, jotta toiminnan tuloksellisuutta ja kustannustehokkuutta voidaan seurata, tuloksellisuutta ja kustannustehokkuutta tulee voida vertailla myös suhteessa muihin työllisyysalueisiin
- korjausliikkeitä on tarvittaessa voitava tehdä nopeasti, koska kyseessä on taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävä asia”

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että

1. se hyväksyy liitteenä (nro 1) olevan sopimuksen yhteisestä toimielimestä työvoimapalveluiden viranomaistehtävien hoitamisessa siten, että - mikäli Valkeakosken kaupunki päättää liittyä yhteistoimintasopimukseen, lisätään Valkeakosken kaupunki sopimuksen osapuoliin ja sopimuksen kohdan 3. toinen ja kolmas kappale muutetaan seuraavanlaiseksi: "Elinvoima- ja osaamislautakunnan kokoonpanoon (11 jäsentä) lisätään muiden sopijakuntien valitsevat yhdeksän (9) jäsentä ja jokaiselle henkilökohtainen varajäsen. Muiden sopijakuntien valitsevat jäsenet osallistuvat yhteistoiminta-aluetta koskevaan päätöksentekoon lautakunnassa.

Muut sopijakunnat valitsevat jäsenet seuraavin perustein: kehyskunnat yhdessä valitsevat kuusi (6) jäsentä ja reunakunnat yhdessä kolme (3) jäsentä. Jäsenen tai varajäsenen nimeämän kunnan on ilmoitettava uusi jäsen Tampereen kaupungille viimeistään kolme kuukautta ennen jäsenen toimikauden alkamista."

2. se hyväksyy liitteenä (nro 2) olevan suunnitelman Tampereen seudun työllisyysalueen palvelujen järjestämiseksi siten, että mikäli Valkeakosken kaupunki päättää liittyä yhteistoimintasopimukseen, lisätään suunnitelmaan Valkeakosken kaupunkia koskevat kirjaukset.

3. se hyväksyy liitteenä (nro 3) olevan ilmoituksen koskien työllisyysalueen käyttöön otettavia toimitiloja,

4. hyväksytyt liitteet toimitetaan työ- ja elinkeinoministeriöön työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulosta annetun lain mukaisena ilmoituksena Tampereen kaupungin toimesta,

5. päätös laitetaan heti täytäntöön ilmoitusta koskevilta osin muutoksenhausta huolimatta.

6. se oikeuttaa kunnanjohtajan tekemään liitteisiin teknisluontoisia korjauksia ja päivityksiä.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.